

HALK NESNELERİ*

Prof. Dr. Simon J. BRONNER**
Çev.: Doç. Dr. Süheyla SARITAŞ***

Utah'da, dağlara karşı taşları simetrik dizilmiş, iki katlı binalar göze çarpar. Indiana'da oyma ustaları sadece bir çakı yardımıyla, ustaca tahtadan kolyeler ve kafesli toplar yaparlar. Pennsylvania'da, Yeni Yıl lahana ve domuz eti pişirilerek karşılır. Tüm bunlar, halk nesnelidir ya da daha doğru ifadeyle halkın kendi, maddi geleneksel ürünleridir.

Halk nesnelere, gelenekleri hayata geçirirler. Bölgesel gelenekler genellikle aile üyelerinin veya toplumda yaşayanların taklit edilmesi ile yerine getirilirler. Halk nesnelere; tıpkı masallar, halk şarkıları, atasözleri, bilmeceler ve bulmacalar gibi diğer folklor türlerinde olduğu gibi tekrarlanma ve çeşitlilik özelliği gösterirler. Tabii ki, halk nesnelere, kendi içlerinde bütün folklor türlerinde var olan diğer ilişkileri de yansıtır. Bir ev, bir oyma ya da bir yemek tabağı, çevreyle, bireyler ve gruplar içinde farklılıklar göstererek, toplumun düşüncelerini ve değerlerini yansıtan ortak paylaşılan deneyimleri yansıtır. Bu ilişkileri vurgulamak için çoğunlukla toplumların ve bireylerin günlük yaşamlarına karışmış nesnelere olarak, "maddi kültür" terimi kullanılır.

Hayatın içine karışmış nesnelere âdeta bize okumamız için metinler sunarlar. Gerçekten, terim olarak "metin" sözlü türlerin ya da bir anlatının karakteristik özelliğidir; köken olarak Latince'deki "dokunmuş nesnelere" olarak halk nesnelere de uygulanabilir özelliğe sahiptir. Ancak halk nesnelere, sözlü ya da eylemlerle yapılan türlerden farklı şekilde, maddesel olarak ortaya çıkarlar. Aynı zamanda farklılıkları çalışma metodlarında da görülür. Bir nesne, belli bir alanı kapladığı, uzun bir süre varlığını sürdürdüğü, görülebildiği, koklanabildiği, dokunulabildiği için ekstra boyutlarla çalışılmayı gerektirir. Bu bölümde bu ilave boyutlar üzerinde durulacaktır.

Nesnelere üzerine yapılan çalışmalar, ürünlerin şekilsel özelliklerini vurgulamak yönündedir. Bir obje görülebilir ve üç boyutludur ki, gerçekten "şekil" kelimesi Yunanca'da "görülen şekil" dir. Bir nesne öncelikle -şekil, boyut ve yapı gibi- sabit ve görülebilir özellikleri ile tarif edilir. Bu ürün; şüphesiz -içerik, anlam ve tema- başka öğeleri de içerir. Ancak bir tür nesnenin içeriği değişebilirken, yapısı değişmez ve kolaylıkla karşılaştırmalara maruz kalabilir. Bir bina alüminyum dış cephe ile kolayca kaplanabilir; bir ahşap zincir oyma, önceden genç ve dinamik ustaların işleri iken, daha sonraları onların emeklilik dönemlerinin hobisi haline gelebilir. Ama bu evlerin ve zincirlerin şekilleri değişmez. Bir şeklin, kolaylıkla alınabi-

* Bu yazı Elliott Oring'in editörlüğünü yaptığı Folk Groups and Folklore Genres: An Introduction, adlı kitabın "Folk Objects" başlıklı 9. bölümüdür. Bu bölüm, Prof. Dr. Simon J. Bronner tarafından yazılmıştır. Prof. Dr. Bronner'den ve Utah State University Press'de yetkili kişi Michael Spooner'den yazının İngilizce'den Türkçe'ye çevirisi ve basımı için yazılı izin alınmıştır. ("Folk Objects," Simon Bronner, Folk Groups and Folklore Genres, ed. Elliott Oring. Logan UT, USA: Utah State University Press, 1986).

** Pennsylvania State University, American Studies and Folklore Bölümü Öğretim Üyesi

*** Bahkesir Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi

len durağanlık ve fark edilebilirlik özelliğe sahip ölçüleri vardır.

Bir nesnenin ölçülebilir özelliğine sahip olması onun net ve karşılaştırılabilir bir bütünlük içinde tekrarlanma ve çeşitlilik özelliğini gösterir. Ölçüm, bize bir kültürdeki formların standartlarını belirlememizde yardımcı olur. Bir hikâye varyantındaki kelimeler bir başka hikâyede geçenlerle önemli ölçüde farklılık gösterebilir ve diğer varyantlarıyla karşılaştırılmaz. Bir nesneyi değiştirmek için onu yapan ustanın yepyeni bir obje yapması ya da hâlihazırda var olan önemli ölçüde değiştirmesi gerekir. Eski varyantlar bize bu bütünlüğü görme ve kavramlaştırma yetisi kazandırır; örneğin, yapıldıkları mekân veya zaman olarak varyantlar düzenlenebilir. Zaman ve mekân içinde ölçüm, bize desenin ve simetrisinin olup olmadığı ile ilgili bir tartışmaya olanak sağlar. Bu durum, kare bir Orta-Virginia evinin mimarisindeki değişiklikleri yansıtır ve Utah'da taştan yapılmış evlerin iki geniş odaya ve uzunluğa- genişlik oranı ikiye bir olacak şekilde- dayalı olarak dizayn edildiği açığa çıkar.¹

Halk nesnelere şekillerinin değişimi genellikle yavaştır. Sonuçta bu ürünler özellikle iklimin ve kültürün zaman içindeki değişiminin önemli bir göstergesi haline gelirler. Koridorlarının her iki tarafında birer oda bulunan simetrik yapı taş evler, Utah'da farklı karakteristik özelliklere sahiptirler ve civar bölgelerde oldukça yaygın olarak görülürler (Figür 1). Bu salon merkezli evlerin dağılımı ve benzer şekilli evler, Batı'daki Mormon² evleri ile paralellik gösterir. Coğrafyacılar bu evlerde, kökeni Orta-batı³ ve Yeni İngiltere'ye⁴ dayanan, Mormon kültürünün görülebilir ve kendine özgü kalıcı özelliğine dikkat çekerler.⁵

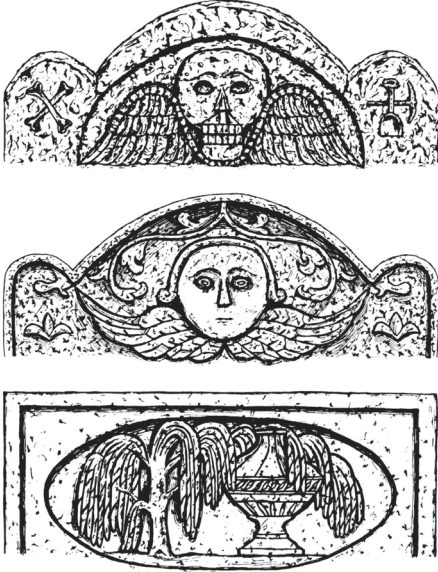

Figür 1. Taş ev; Brigham şehri yakını, Utah (Simon Bronner)

Bir bölgedeki yapı benzerlikleri ortak kültürün işareti ise de temellerindeki farklılıklar, kültürlerinde ve dünya görüşlerindeki farklılıkların olduğunu ortaya koyar. Batı toplumu bilim ve teknoloji ile büyük ölçüde değişime uğradıkça, 18. yüzyılın sonlarına doğru Utah'daki taş evlerin karşılıklı simetrisi daha da önemli hale geldi. İnsanların doğayı kontrol altına alma çabaları arttıkça, nesnelere oluşumundaki doğal formlara olan bağlılık azaldı. Yüzeyler düzleştirildi; yapıların formları daha çok ön cephenin görüntüsüne odaklandı; temel yapı daha çok dikdörtgen şekil üzerine atıldı; daha dik binalar yapıldı. Kuzey-batı Mormonlar ile aynı coğrafyayı paylaşan Navaho⁶ için evlerinde, dini ritüellerinde ve sanatlarında daha doğal yapılanma şekli olarak yuvarlak, temel şekil oldu. Batı toplumlarındaki zamanın takvimsel döngüsüne rağmen, daireselliği vurgulayan kültürler, genellikle hayat döngüsüne inandılar. Yapılanma aşamalarının soyut olarak düşünülmesi bile Batı toplumlarının yerleşim biçimlerinin oluşmasında önemli rol oynadı. Yapılanma aşamaları, genel olarak soldan sağa doğru bir çizgi şeklinde düşünüldü.⁷

Masallardan ve türkülerden farklı olarak, nesnelere, ortaya çıktıkları za-

man bellidir; nesnelere “nesnel oluşuma” sahiptir. Gerçekte “nesne” kelimesi Latince’deki “şekillendirmek” kelimesinden gelir. Nesnelere, insanlar tarafından oluşturulur, ancak bir kez yaratıldıktan sonra tek başlarına varlıklarını korurlar. Nesnelere ile diğer folklor türleri arasındaki fark, çeşitli nedenlere bağlıdır. Bu nedenlerden biri nesnelere belirli bir tarihsel öneme sahip olmasıdır. Nesnelere tarihi bir özelliğe sahiptir, çünkü zamana karşı varlıklarını sürdürürler. Onlar âdeta geçmişin ihlalcileridirler. Nesnelere genellikle günlük hayatla ilgili olduklarından- bu ürünler barınma, çalışma, ibadet ve oyun gibi- ve günlük ihtiyaçlar dahilinde ortaya çıktığı için bize geçmişteki bir davranışı yeniden tecrübe etme şansı sunarlar.

Figür 2. Mezar taşı desenleri, Massachusetts: en üstteki, ölünün başı (1678); ortadaki kanatlı gülen melek yüz (1759); en alttaki, ölü külünün saklandığı kap ve söğüt (1822) (Çizen, Shirley Marquet)

Geçmiş yaşamın önemli kalıntılarından biri mezar taşlarındaki resimlerdir. 17. ve 18. yüzyıllarda Doğu Massachusetts eyaletindeki mezarlıklardaki

mezar taşları üzerine çizilen resimler oldukça önemliydi. 1670 ve 1760 yılları arasındaki eski mezar taşları üzerinde, kabataslak oyma yöntemiyle yapılmış, ölen kişinin gülen yüzünün resmi yer alır. 18.yüzyılın ortalarına kadar mezar taşlarının üzerine kazınan kanatlı melek yüzler yerlerini korkunç, kurukafa simâlara bıraktı. 18. yüzyılın sonlarına doğru, ölümlerin küllerinin saklandığı kapların üzerine sarkan söğüt ağacı resmi, mezar taşlarına çizildi. 19. yüzyılın başlarında bu imaj, hızlı bir şekilde değişti ve ölünün güler yüzlü simâsını mezar taşına kazımak yeniden popülerlik kazandı (Figür 2).

17. yüzyılın sonlarının Püritanizm’de⁸ ölünün kafası mezar taşına çiziliyordu. Ölenin ahlâkını vurgulayan mezar taşlarındaki kafalar, çapraz kemikler, kum saatleri hayatın kısılgını, insanoğlunun faniliği, ölümün her an gelebileceğini betimleyen çeşitli sembollerle desteklendi. Bu simâlar, Püritanlara, insanları uzaktan kontrol eden belirsiz tanrının, insanları yargılamadaki acımasız tavrını hatırlattı. Mezar taşlarına ölümlerin yüzlerini çizme imajı ortaya çıktığında Jonathan Edwards gibi yenilikçi hatipler, tanrıyla insan arasındaki ilişkiler hakkında vaaz verdiler; bu vaazı dinleyen insanlar nihai kaderlerini kabullendiler. Mezar taşlarına çizilen kanatlı gülen yüzler, insanların cennetle ödüllendirileceklerini ve kişisel günahlardan kurtuluşlarını yansıttı. Ölümlerin küllerinin saklandığı kap ve üzerine sarkan söğüt ağacı resmine geçilmedeki değişiklik şöyle yansıdı: daha önceleri ölümlerin yüzlerinin çizildiği mezar taşlarının üstü yuvarlak iken, daha sonra söğüt ağacı ve ayaklı kap resminin bulunduğu mezar taşlarının üst kısımları düz şekilde yapıldı. Bu kare mezar taşları, dindarlığı ve ölümün

önemine karşı insanların değişen tutumlarını yansıttı. Bu yeni mezar taşı şekilleri, Ortodoksluk öğretilerinden ziyade matemin göstergesi olarak kullanıldı. O zamanlarda Massachusetts'deki Püritanizm, toplumun duyguları ya da doğüstü güçlerden ziyade Üniteryenizm⁹ ve Methodizm¹⁰ gibi bireysel anlayışa ve iradeye dayanan yeni dinler ortaya çıkardı. Ölüm, beklenmedik ve anlık bir olay gibi görüldü. Ölenin doğüstü durumu anlaşılmaya çalışılırken, hayata kalan insanların dünyevi matemlerine daha çok önem verilmeye başlandı.¹¹

Nesneler tek başlarına, ayrı bir parça olarak varlıklarını göstermelerine rağmen, onları yapanlar ve sahipleri arasındaki ilişkiler önem taşır. Nesnelerin şekilleri, örneğin bacakları olan koltuklar, boyunlu lambalar ve suratı olan saatler gibi, insan özelliklerini yansıtır. Bazı insanlar, bazı nesnelere isimler verirler, onlarla konuşurlar ve onları süslerler ya da “giydirirler.” Örneğin; Amerikan kültüründe arabalar, sahibine özel ruhsat veya plakaya sahiptir ve öyle isimlendirilirler. Bunlar sürüşlerde şans getirmeleri için ya da kötülüklerden korunmak amaçlıdır. Bazı insanlar arabalarına “hediye” olarak yeni paspaslar, örtüler, süsler alırlar. Öyle ki, nesnelere insanlar arasındaki “farklılığa” rağmen, insanlar bu nesnelere kendilerini yansıtan araçlar olarak görürler ve kendi duygu ve düşüncelerini onlara göre oluştururlar.

Nesneler ortaya çıkıp, yaratıcıları ve sahipleri ile birlikte yer aldıklarından insanların gereksinimlerini de yansıtır. Onlar aynı zamanda sınıf, meslek ya da etnik kökene yönelik hizmet eden sembollerdir. Örneğin; herkes tarafından bilinen “yıldız ambar” (yöresel olarak bilinen hali ile) şekli Pennsylva-

nia'daki Middletown yakınında görülür (Figür 3).

Figür 3. “Yıldız Ambar,” yatay ambar; Middletown, Pennsylvania (Simon Bronner)

Zamanla bu ambarın belirgin görünümlü farklı değerleri yansıtmıştır. Yaklaşık olarak 1868’de inşa edilen Pennsylvania’nın güney-batısındaki bu yapılar, Alman-Amerikan halk geleneklerini yansıttı. Yapı ustaları, binalara daha modern bir görünüş vermek için yüksek kemerli panjurlar, geniş bir kubbe, sekizgen kuleler gibi “Marangoz Gotik”¹² tarzı süslemeler eklediler. İngilizler ise yapılarını abartılı bir biçimde yüksek, simetrik olarak inşa ettiriler ve özellikle 18. yüzyıldan sonra kapılar, pencereler ve panjurlar geometrik açılarla ve iki pencere yan yana gelecek şekilde yerleştirildi. Evlerin girişlerinde, simetrik olarak yapılmış iki ambar vardı. Ambarların çatılarında rüzgâr fırılacağı bulunmaktaydı. Bu rüzgâr fırılacakları bir eklektik Amerikan yaklaşımı olarak – etnik ve Amerikan, yeni ve eski, geleneksel ve popüler gibi kombinasyonlara dayalı- çevre düzenlemelerini yansıtmıştı. Ambar ustası John Motter’ın sosyal statüsünü ve değerlerini yansıttı. Motter at ve çiftlik ticaretiyle uğraşarak yerel bir bankanın müdürü olacak kadar zenginleşti. 1901’de öldükten sonra Motter hakkında çıkan kısa biyografi, onu şöyle anlattı: “çok değerli ve oldukça saygın bir vatandaş, aktif iş kariyerini

yakışıklılığı ve becerileriyle destekleyen; çabaya, tasarrufa, ekonomiye ve sağlamağa önem veren, kasabanın en saygın iş adamı olarak tanımladı. Motter'ın ailesi....kasabada bir çok emlak sahibidir.” 30 metre genişliğinde, 20 metre derinliğinde ve 24 metre uzunluğunda anayola yakın yerde varlığını koruyan, etkileyici ambar (hâlâ işlevi olan), bugün bulunduğu bölgenin etnik ve tarımsal geçmişinin sembollerini ile yükselmektedir.

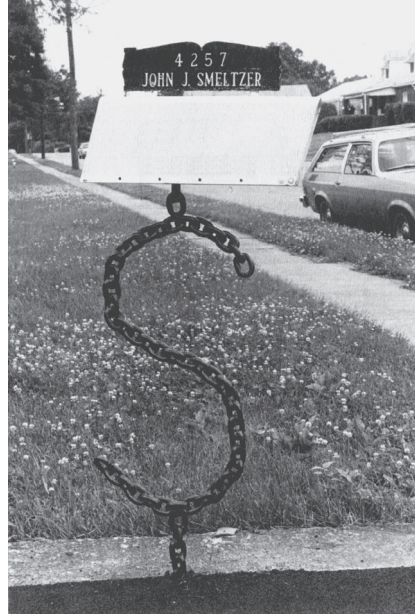
Nesnelerin modern örneklerine evlerde de rastlanılabilir. Utah'da yol boyunca sıralanan, geçmişte ticari amaçlı kullanılan, lehimlenmiş tekerlek ve kapı gibi nesnelere görülür. Bu yollarda bulunan posta kutuları hem resmi standart ölçülerine göre yapılırlar hem de insanlar bunları kendi zevklerine göre şekillendirirler. Evlerin önlerine veranda yapımı ortadan kalkınca, posta kutuları toplumdaki akrabalık ilişkilerinin sembolleri konumuna gelmiştir. Bu bağlamda, posta kutuları kişisel, mesleki veya dini kimliği yansıtan semboller haline dönüştüler. Üzerlerinde, nallardan ve kilitlerden oluşan ata binen kovboy ve atlar yer almıştır. Krema makinaları, saban, süt güğümleri, pulluklar, demir tekerleklere yer verilmiştir (Figür 4).

Figür 4. El becerisi ile işlenmiş posta kutuları; Malad yakını, Idaho (Simon Bronner)

Çoğu posta kutusunun içinde zincir süslemesi ya da resmi bulunur. Ahşap

zincirler kadar, demir olanları da rağbet görür. Pennsylvania'da posta kutularını zincirle süsleyen çoğu kişi demir endüstrilerinin yakınında yaşamakta olup, gerçekte süs için kullandıkları zincirleri bu endüstrilerde gayri resmi olarak hazırlarlar. Bu endüstrilerde üretilen demir zincirler insan gücünü, yeteneğini ve emeğini yansıtır. Bu durum, o zamanki kültür anlayışını gözle görülür bir biçimde ortaya koyar.¹³ Ahşap zincirler kadar demir zincirler de dikkat çeker; çünkü inanılmaz bir yapım aşamasına sahiptirler. Demir zincirlerin değerlerinin azalacağına inanılsa da halen varlıklarını korurlar (Figür 5).

Figür 5. Lehimlenmiş zincirli posta kutusu; Harrisburg, Pennsylvania (Simon Bronner)

İnançlar da aynı zamanda nesnelere kapsamında ele alınabilirler. Maddesel konular, korku, şans, dini inanış gibi duygu ve düşünceleri somutlaştırılabilirler. Hayaletli evler bir bakıma doğaüstü güçler ile korku hissi arasındaki benzerliğin yansımalarına benzerler. Pennsylvania'da yaşayan Almanlar,

Noel günü lahana turşusu ve domuz eti yemenin onlara gelecek yılda şans getireceğine inanırlar. Yahudilerde, bazı anneler, oğullarına yetişkinliğe kabul törenlerinde ibadet ederken kullanmaları için bir şal örürler. Bu şallar, toplumun dini geleneklerine göre yetişkinliğe geçiş döneminin gözle görülür, somut yadigarlarıdır.

Nesneler; insanlar için değişimlerden az etkilenen, şekilleri her zaman aynı kalabilen, görülebilir ve dokunabilir nesnelere dir. Bu nedenle nesnelere onlar için gerçekten güvenilir kaynaklardır. Bir nesne, tek başına yeterli bilgi sunamaz, nesnelere gerçekliklerine, onların somut örneklerine dokunarak ve üç boyutluluklarını hissederek ulaşılır. Bizler onların “görünen şeyler” olmalarından çok “gerçekten onlara dokunmak” isteriz. Nesnelere bir ürünün gerçekliği, İncil’deki “Thomas’dan şüphelenme”¹⁴ başlıklı kısa hikâyede anlatılır. Thomas adında bir adam elle tutulur bir kanıt bulunmak için İsa peygamberin parmak izine ellemek ve İsa’nın yanında olduğunu hissederek iknâ olur. Daha yakın geçmişten bir örnek ise Apollo 10’un Ay’ı belirsiz görüntülemesi, Amerikan halkını tatmin etmemesidir. Öte yandan Apollo 11’de Neil Armstrong’un Ay’dan getirdiği taşlar, halkın yoğun ilgisini kazanmıştı; çünkü bu taşlar, ilk elden kavranabildiler ve dokunulabildiler.

Nesneler, bu nedenle inançları doğrulamak üzere kullanabilirler. Bunlar halka özgü kültürel kalıntılar oldukları kadar halk inançlarını da yansıtır. Güney Indiana efsanelerinden birine göre, Floyd E. Pruett, eşini bir tomruk zinciriyle öldürmekle suçlanmıştı. 1920’de Floyd öldükten sonra insanlar şüphelerini doğrulayan, mezar taşındaki zincir imajını fark etmişlerdi. Birisi şöyle açıklamada bulunmuştu:

“Herkes mezara gidip bakıyor. Zincirin üzerinde on üç bağ varsa, bilirsiniz geri çekiliyorlar. Ama dolunay zamanı o zincire dokunursanız delirecek ve aklınızı kaybedeceksiniz. Dolunay zamanında mezara dokunan bir sürü insan, biliyorsunuz ki Orleans’a kadar tüm yolu büyük parlak beyaz bir ışık tarafından takip edilerek geliyor. Bir gece biz de o ışık tarafından takip edildiğimizi fark ettik. Bilirsiniz işte, rivâyetlere inanmıyorduk. Dolunay zamanında mezara dokunduk. Daha sonra arabaya binip ayrılmaya karar verdik. Sürücü dikiz aynasından baktığında onu gördü. Bilirsiniz işte, “hey! Şuna bakın arkada beyaz ışık var!”¹⁵

Halk nesnelere geçmişten günümüze ulaşabildikleri için tarihi önem taşırlar ve bugün günlük yaşamda kullanıldıkları için varlıklarını sürdürürler. Nesnelere kullanımları değişse de formları aynı kalır. Ahşap zincirlerin kullanımı, oymacıların çalışma hayatları sürelerince değişmiştir. Orta-batıda yaşayan oymacılar, çocukluklarını çiftçi toplumlarda geçirmişlerdir. Çocukluklarında, onlar için zincirleri oymak, aletleri kullanmak, ahşabın değerini bilmek, teknik problemlere çözüm bulmak bir oyundu. Yetişkinliklerinde, şehirlere göç ettiklerinde, çoğunlukla oyma işini bırakarak endüstrilerde çalışmışlar. Zincir oymacıları emekli olduktan sonra da bu yeteneklerini korumuşlar, ancak yaptıkları zincirleri arkadaşlarına hatıra olarak vermişler ve böylelikle zincirlere yeni kullanım yerleri bulmuşlar. Ustalar, genç neslin değer vermediği, bu yeteneklerini devam ettirmişler. Aynı zamanda bu eski zincir oymacıları, öldükten sonra yaptıkları eserlerin gelecek nesillere kendilerini hatırlatacağını inanmışlar.

Nesneler ile diğer folklor ürünleri arasındaki bir diğer fark da, nesnelere

genellikle doğadan elde edilen ürünlerden meydana getirilmesidir. Kültürlere özgü hikâyeler ya da danslar konuşmaya veya beden diline dayanır. Özellikle evlerin yapıları gibi çoğu nesne, meydana çıktığı zamanki yerle doğrudan ilişkilidir. Onlar âdeta zamanla “inşa edilmiş manzara” halini alırlar. Bu manzaranın yapımı ve kullanılan malzemeler, insanların çevreyle olan ilişkilerini gösterir. Austin Fife, Utah’ın taş evlerini gözlemlemiştir:

Yapımı tamamlanmış evler ile insanlar arasında bir çeşit çatışma var olsa da insanları bir arada tutan meskenlerden, halen Utahlıların kökenlerini bulabiliriz. Çelik, beton, kırma taş, plastik ve fiber levhalarla ve diğer endüstriyel karışımların eklenmesiyle, dünya üzerindeki evlilikler giderek arttı. Ve mimari yapılar; bir kalıp, bir çizgi, bir desen ya da basit bir kütle yığını olarak biçimlendirilmemelerine rağmen, dünya üzerinde bunlar âdeta bir tümör gibi görünürler.¹⁶

Mormonizm dinine geçen, Utah’da taş ev yapan duvar ustaları, Batı Avrupa’ya geldiklerinde dağ eteklerinde taş ocaklar açmışlardır. Kuzey Utah’da evlerin yapımında genellikle granit ve kalker taşları kullanılır. Güney Utah’da ise çoğunlukla kireç taşı ve kum taşı kullanılır. Kültürel bir materyal, doğal çevreye adapte olmak ve insanlara yaşam alanı sunmak amacıyla ortaya çıkar.

Çevre ile halk nesnelere arasındaki ilişki, oyma zincirler, domuz eti, lahana turşusu örneklerinde de görülebilir. Ahşap ve mobilya endüstrisinin oymacılara büyük imkânlar sunduğu Güney Indiana’da oyma zincirler yaygın olarak üretilirler. Pennsylvania’da yüksek oranda mısır üretimi yapılması bölgedeki obez insan sayısının artmasına neden olmuştur. Özellikle Amerika’nın

ilk yıllarında mısır yiyerek şişmanlayan insanlar ciddi bir şekilde kilo verme ihtiyacı duymuşlardır. Aynı zamanda 19. yüzyılın başlarında domuz üretiminin en fazla yapıldığı Pennsylvania’nın güneybatısında bulunan bazı kasabalarda domuz yetiştiriciliği çok hızlı artmıştır. Bu yüzyılın sonlarında Batı eyaletlerinden gelen ucuz fiyatlar Pennsylvania’daki hem mısır hem de domuz üretiminin azalmasına neden olmuştur. Ancak domuz ürünlerine olan ilgi şimdilerde, Güney Pennsylvania’da yaşayan Almanlar arasında kültürel yemek alışkanlıklarını devam ettirmelerinin bir göstergesi olarak oldukça yaygındır.

Doğal nesnelere yapay nesnelere dönüşüm, zaman ve beceri ile gerçekleşir. Diğer folklor türlerinden farklı olarak, belirli nesnelere üretim aşamaları hakkında çalışma yapabiliriz, çünkü bu aşamalar amaçlı yapılır ve zaman alır. Üreticileri genellikle ürettikleri geleneksel objelerin baştan sona üretim aşamalarını kontrol altında tutarlar. Üzerinde araştırma yaptığım zincir oymacıların çoğu aynı zamanda mobilya şirketinde işçi olarak çalışmışlardır. Onlar geleneksel ve fabrika üretimi olan nesnelere arasında kıyaslama yaparlar. Fabrikada, doğadan elde edilen maddelerin insan gücüyle işlenme aşamalarının sadece küçük bir bölümünü öğrenmişler. Zinciri yaparken ustalar önce tahtayı seçmişler, onu yontarak şekillendirmişler, üzerine ince oymalar ve son düzeltmeleri yaptıktan sonra, en sonunda da dağıtımını yapmışlar. Bu geleneksel nesnelere üretilmesi ya da geleneksel evlerin yapımları artık yaygın olmasa da, yemek kültürü pek çok geleneği bünyesinde taşır. Halk üretimi demek ürünün ve aletlerin kontrolü demektir. Bu kontrol, özellikle geleneksel ev yemeklerinin yapım aşamalarına bakıldığında görülür. Fakat son

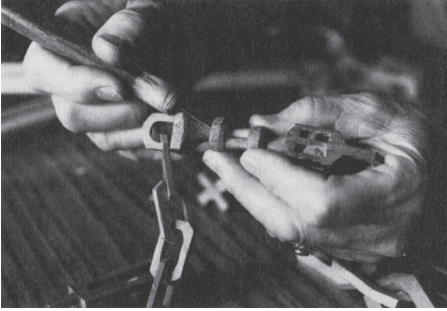
zamanlarda ev yemeklerinin yerini fast foodlar almıştır. Fast foodların yapım aşamaları görülmez, sadece bir sipariş verilir ve önünüze bir ürün getirilir. Sonuçta, onun hazırlanışı ile ilgili hikâyeler ortaya çıkar. Bu hikâyelerin en yaygın olanı yağda kızartılmış bir fare hakkındadır ki müşteri onu fare etini bilmeden tavuk eti sanarak yer. Buradan çıkarılacak sonuç, ürünlerin yapım aşamalarını kontrol etmemiz gerektiği yönündeki uyarıdır. Bu hikâyenin pek çok versiyonunda, ev yapımı olarak, fare etini tavuk diye kendi ailesine yediren kadındır.¹⁷

Nesnelerin yapım aşamaları uzun zaman sürecinde gerçekleşir. Sözlü halk anlatılarının ve diğer sözlü folklor ürünlerinin oluşum aşamalarında daha az görünürlük ve kısalık söz konusudur. Bu nedenle, hikâyelerin oluşumu ve süslenmiş halleri aynı aşamada bir bütünlük gibi görülür. Nesnelere, süslemeler yapım aşamaları tamamlandıktan çok uzun zaman sonra eklenebilir. Değişken katmanlar ortaya çıkabilir. 19. yüzyılın ortalarında yapılan Utah'daki sade evler, Greek Revival'dan¹⁸ ve Victoria dönemindeki gösterişli zencefil- ekmeği oymacılığında ve verandalarından etkilenerek yüzyılın sonlarına doğru daha çağdaş bir hale gelmiştir. 20. yüzyılın başlarına doğru, Williamburg'da kepenkler eklendiği gibi, bazıları Colonial Revival¹⁹ stili kullanıldı.

Tek bir kişiden dinlenen hikâyenin geçmişini belirlemek zordur, ancak nesnelere genellikle tek bir grup kişi ya da gruplar tarafından üretildikleri için tipiktirler. Halk nesnelere çalışmaları, genellikle bu nesnelere yaratan halk ustalarına yönelir. Bir usta ürününü dokunarak ortaya çıkardığı için o ürün kişisel hale gelir. Pek çok geleneksel toplumda, halk nesnelere imzasızdır, ama bu nesnelere hâlâ ustasının imzasını taşırlar.

Dışarıdan bakan için bu ürünleri tanımlamak zor olabilir. Ancak o toplumda yaşayan insanlar için bir imza gerekli değildir; kişiler ustasının kendine özgü tarzını, “dokunuşunu” tanırlar.

Nesneleri yapanlar bir sanatkâr oldukları için, onun yeteneğini paylaşmayan ya da anlamayanlar arasında bir boşluk oluşabilir. Zincir oymacıları kendileri ve diğerleri arasında oluşabilecek bu tür bir boşluğa karşı bir önlem olarak, âdeta köprü niteliğindeki küçük bir ritüeli icra ederler. Wandley Burch aşağıya doğru sokakta yürür ve siz onu ziyaret etmek için önünde durduğunuzda, o size cebinden çıkardığı bir oyma zinciri gösterir. “Eminim bu gördüğün şeyi nasıl yaptığımı bilmiyorsun,” diyerek size sataşır. Siz içgüdüsel olarak bu zinciri elinize almak istersiniz ve evirip çevirip ne olduğunu anlamaya çalışırsınız. O esnada Wandley, siz ellerinizle onun tekniğini anlamaya çalışırken, o sizi kendi düşünce tarzına dönüştürür. Zincir görsel bir bulmaca haline gelir. Bulmaca açık tezatlar sunarak ona dokunana ya da zincir örneğinde olduğu gibi, onu görenin çözmesini ister. Bulmacayı çözen kişinin özel sezgisel bir bilgiye sahip olması onu diğerlerinden üst seviyeye çıkarır. Nesneye bakan kişi her şeyin görünenden ibaret olmadığını kabul etmek zorundadır, görünenler kandırmacıdır; o eski ve geleneksel yetenek ve teknikler hala güçlüdür ve kontrolü elinde tutar. Zincir oymacılığının “hilesi” ona bakanın bu zincirlerin tahtaların kesilerek bir yapıstırıcıyla birbirine bağlanmasıyla yapıldığı düşüncesini boşa çıkarmaktır. Oysa ki oyma zincirler, ustaların çakıyla odunu keserek parçalarla bu zincirleri birbirine bağlaması ile yapılır. Aynı zamanda ahşap top kafesler, penseler ve yelpazeler aynı şekilde parça parça kesilen odunlardan yapılır (Figür 6).

Figür 6. Earnest Bennett zincir keserken; Indianapolis, Indiana (Simon Bronner)

Halk oymacılığını anlayabilmek, nesnelere yapan ustaların tekniklerini belgelendirmekten daha fazlasını içerir. Ustalarının yaşam öykülerini bilmek aynı zamanda bize yaptıkları işin onlar için ne anlam ifade ettiğini anlamamıza yardımcı olur. Floyd Bennington bana şöyle demişti, “oymacılıkta yaptığın ürünlerde her zaman kendinden bir parça bulunur” ve bana zincir oymacılığının ilerlemiş yaşta sahip olunan değerlerin bazılarını nasıl somutlaştırdığını izah etmişti: el yapımı ürünlere itimat, doğayla yakınlaşma ve toplumla ilişki içinde olma. Bennington, çocukluğunda, âdeta büyümüş bir çocuk edasıyla, kasabasında genç erkeklerinin demirci dükkanının önünde bir araya gelmelerinden söz etmişti. Onun için o zamanlarda zincirler yetişkinliği sembolize etmişti. Emekliliğinde yaptığı oyma zincirler onun yaşlı statüsüne ayak uydurabilmesine, gençliğindeki gibi kendisini bulmasına, zamanı elinde tutmasına yardımcı olmuştu. İş hayatı boyunca üretkenliğiyle gurur duyan Floyd Bennington gibi kişiler için zincir oymacılığı cezbedici olmuştu ve böylece insanlar üreticiliklerini ve yaratıcılıklarını devam ettirmişlerdi. George Blume da mobilya fabrikasında çalışan gençlere yaptığı zincirleri göstermişti. Gençler,

Blume’e şöyle demişler, “bunları senin yapıp yapmadığını bilmiyoruz. Eğer senin yaptığını bilseydik, yanına gelirdik.” Zincirler gençlerin ilgisini çekmişti ve onlar ustanın değerini anlamıştı. O zaman Blume yaptığı zincirleri fabrikaya getirdi ve bir değişime -yoğun çalışma statüsünden emeklilik statüsü geçiş- hazır olduğuna inandı.

Zincirler, genç işçilerin ustalıklarını ve değerlerini göstermelerinin ötesinde farklı mesajlar da içerir. Zincirleri demirden daha az dayanıklı olan odundan yapmak, parçaları birbirlerine lehimlemeden sadece kalas kullanarak ortaya çıkarmak, detaylarını azaltmak ve işlev yerlerini değiştirmek; tüm bunlar, modern ve yoruma açık endüstriyel toplumlarda yer alır. Oyma zincirler, fabrika üretimi alanların tersine el emeği, göz nuru değerleri temsil ederler. Oymacı, bütün bir parça odundan bir cep bıçağı ya da yaba²⁰ yapar. Çoğu insan için eski aletlerin minyatürleri geçmişin bir hatıralarıdır. Onlar âdeta kendi kişisel tarihlerini somutlaştırırlar.

Nesneler, özellikle geleneksel nesnelere, bize kim olduğumuzu ve nerden geldiğimiz hatırlatırlar. Utah eyaletinin Willard kasabasındaki taş evlerine baktığımızda, Teddy Griffith bu evlerin Mormonların yerleşik yaşamlarının göstergesi olduğu düşünür. Griffith şöyle der: buralar, Siyonların²¹ inançları ve emekleriyle yeşeren topraklardı, şu an Willard’da bulunan bu tarihi binalara olan talep karşılanamayacak kadar yoğundur. William Jacksons, Willard’da bulunan bu taş evlerden birinde oturmak istediğinde uygun ev bulamamıştı ve kendisine bir benzerini inşa etmişti.²² Pennsylvania’da bazı insanlar bu günlerde domuz eti ve lahana turşusu yemek için domuz ya da lahana yetiştirirler. Çünkü Yılbaşı Günü onlara geçmişle

bağ kurma duygusunu yaşama şansı verir. Lahana keserek ve satın alınan domuz etini pişirerek insanlar, eskilerin katlandıklarını eziyetleri hatırlarlar. Tatil sadece herhangi bir gün değildir, bağların yeniden kurulduğu bir zamandır. Gelenek zamanda ve mekânda minyatüre edilir, ancak aynı zamanda daha yoğundur ve etkilidir.

Halk nesnelere kavramı makina yapımının tersine el yapımını vurgulamaya yöneliktir. Halk nesnelere ile kastedilen bilgi ve becerinin bireysel ve geleneksel olduğu sanayi öncesi toplumlardaki üretim tarzıdır. Ancak zamanla bazı endüstriyel beceriler geleneksel yollarla aktarılmıştır. Dükkan düzenlemeleri geçmişin zanaatları ile resmi sosyal düzenlemelere benzer. Örneğin, metal levha işi pek çok özelliğini koruyan inşaat endüstrisindeki bir meslektir. On ya da yirmi işçinin çalıştığı küçük imalathaneler, ürünlerini fabrikalaştırmak için dışarıya yaptırırlar. Bunlar klima tesisi, çatı oluğu, yağmur oluğu gibi ürünler tasarlarlar, şekillendirirler ve monte ederler. Sac metal işi 19. yüzyıla dayanan tarihi bir geçmişe sahiptir, o zamanlar lehimciler ve tamirciler sac metalden yapılmış çatılar dışında, plâster çatılar da onarabildikleri için pek çok alet-edevata sahiptiler. Max Shuldiner çalışmakta olduğu küçük sac metal imalathanesi hakkında şöyle demişti:

Metalden bir şeyler yapmaktan, onu işlemekten ve şekillendirmekten zevk alıyorum. Metaller, işin ilginç bir yanı olarak belirli amaçlar için tasarlanırlar ve üretilirler. Bu tekrarlanmaz.... burada belirli özel problemleri çözmek var ve bunlara çözüm bulmak bana zevk veriyor... İşimdeki problemi hemen görebiliyorum; bence, ben bu işi biliyorum. Bu, birinin kurguladığı, binlerce mil öteden gelen bir ürün değil ve bunun nere-

ye gideceği ya da nereye yerleştirileceği hakkında hiçbir fikrim yok. Eğer patron belirli bir ürün tasarlamamışsa; ben kendi alan ölçülerimle bir tasarım yaparım ki bu belli probleme çözüm olsun.

Sac metal işçileri, şimdilerde işe başlamadan önce standart bir eğitimden geçmelerine rağmen, bu işçiler sözlü geleneğe daha çok bağlıdır ve toptan üretilen malzemelerle çözülemeyen problemlere karşılaştıklarında, devamlı kendi becerilerini ve tekniklerini birbirleriyle paylaşırlar.

Endüstri işçileri bu zanaatın mekânsal üretim özellikleri paylaşmazlar. O nlar endüstriyel aşamanın sadece küçük bir parçası olarak tekrarlanan bir görevi yerine getirirler. Ancak yine de işçiler işlerindeki becerileri ve materyalleri kullanarak kendi ustalıklarını da yansıtır. Büyük bir uçak firmasında titanyum kaynakçısı olarak çalışan Ron Thiesse titanyumdan küçük hayvan modelleri yapar. O yaptıklarını arkadaşlarıyla ve işteki dostlarıyla paylaşır. Thiesse'nin amacı onları yaparken kendisinin materyal üzerindeki kontrolünü ve kaynakçılık ustalığını göstermektir. Tıpkı lehimlenmiş zincirler gibi ve daha önce belirtildiği gibi, çelik işçileri tarafından yapılan bu hayvanları yapmak onlara rutin iş sürecinde mümkün olmayan, kendilerini ifade etme olanağı sağlar; halk nesnelere yapımı ile ilişkili olarak bazı kişisel ilişki, sosyal bağ ve geleneksel yaratıcılık gibi imkanlar sunar.²³

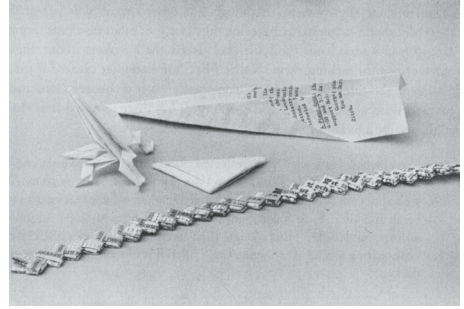
Bugün pek çok sosyal ve kültürel kuruluş, halk nesnelere olan duruşumuzu ve algımızı yönetir. Pennsylvania'da geleneksel domuz eti ve lahana turşusu yemeği hazırlıkları kiliseler tarafından icra edilir. Kiliseler, insanların geleneksel yemekleri paylaştıkları toplu akşam yemekleri düzenlerler. Geleneğe bağlı

belirli bir yemeği sunmakla, kilise yemeğinin toplumsal özelliğine vurgu yapar. Domuz eti ve lahana turşusu sıradan yemek menülerinden ayrı tutulur. Bu yemeklerin geçmişle olan bağlantılarının olması yemeklere ritüel bir değer verir. Buna benzer olarak, Güney Indiana'daki Katolik kiliseler, o bölgede bir halk çorbası olarak tanımlanan ev yapımı kaplumbağa çorbasının yendiği piknikler düzenlerler.²⁴

Aynı zamanda, sanat galerileri, müzeler ve okullar gibi kurumlar da maddi kültürü tecrübe etmemize katkı sağlarlar. Artık kişisel tüketim ve ticari amaçla üretilen geleneksel ürünlerin yer aldığı yeni pazarlar kuruluyor. Örneğin; zincir gibi oyma eserlerin satılması ve sergilenmesi yaygınlaşıyor. 1983 yılında bir ahşap oyma zincir, Seton Hall Sanat Galerisi'nde, altında büyük harflerle "Ahşap Zincir, 20. Yüzyıl. Ustası Bilinmiyor. Ahşap. Boyu 1.986 cm. Özel Koleksiyon, New Jersey" yazılı olarak sergilenmişti. Sergi âdeta nesnenin sosyal önemini ve ustasını gizlemişti. Bu müze sadece şekil, boyut ve yapı arasındaki ilişkiyi göstermez. Müze mekânsal olarak nesnelere vasıtasıyla farklı gruptaki insanları farklı kavramlarla iletişim kurmalarını sağlar.²⁵ Bu ürünleri "sanat eseri" olarak adlandırmak nesne ile ona bakan arasında zamanda ve mekânda bir boşluk yaratır ki genellikle kullanımı olmayan nesne hiçbir zaman insan ağı ilişkilerinde yer almamıştır.

"Halk nesnelere" tanımlanması sadece geçmişten gelmeleri ile sınırlanamaz. Yeni halk nesnelere sürekli olarak ortaya çıkar. Eski zincir oymacılarının yaptığı gibi, ağacı işlemek yeni nesillere öğretilmemektedir; ancak kağıdın nasıl kullanılacağı, işleneceği ve düzenleneceği gösterilir. Okul sıralarında oturan çocuklara baktığımızda kağıttan

uçaklar, futbol topları, kurbağalar, yıldızlar, kareler, patlangoçlar ve falcılık araçları yaptıklarını görürüz (Figür 7). Zincir şekli, kızlar arasında moda aracı olarak tekrar önem kazandı. Bu zincirler, sabrın ve yeteneğin göstergesi olabilmekte; aynı zamanda inancı doğrulamak adına kullanılırlar. Kızlar zincirleri erkek arkadaşlarının boylarında ya da gelecekte olmasını istedikleri erkek arkadaşlarının boyunda yaparlar. Hatta zincirin alt kısmını kibritle tutuştururlar. İnanca göre kağıt yanarsa, doğru erkek arkadaşla birliktedirler, yanmazsa erkek arkadaş doğru kişi değildir.

Figür 7. Kağıttan katlanmış nesnelere: kurbağa, futbol, uçak ve zincir, Harrisburg, Pennsylvania (Simon Bronner)

Yirminci yüzyılda zanaatkarlığa olan güvenin azalması ile şekiller üzerindeki düzenlemelerde etkinin arttığı görülmektedir. Ekonomi ile hazır yapım ürünlerin kullanımı arttıkça, halkın istekleri yeni ve daha önce var olmayan formlardaki ürünlere yönelmek şeklinde olmuştur. Örneğin; "bahçe sanatı" genellikle bir köşeye atılmış ürünlerin estetik zevklere göre düzenlenmesiyle yapılır. Düzenleyici, ürünler üzerinde kontrolüyle ve yaratıcılığıyla, prefabrik malzemeleri kullanarak bahçeye yeni görünüm kazandırır. Buradaki vurgu doğal materyallerin dönüşümü ile bir bahçe düzenlemesi yapmaktan çok ticari

amaçlı yapılmış materyallerden kişisel ve toplumsal içerikli bir geleneksel ortam oluşturmaktır.

Helen Griebel, 1985 yılında maddi kültür ürünlerinin özelliklerini tanımlamak için bir taslak hazırladı. Griebel, Pennsylvania-Maryland sınırları arasında bulunan iki eyaletteki tüm evleri belirledi. “Bahçe sanatı”nın genellikle II. Dünya Savaşı’ndan sonra yapılan evlerde yapıldığını gördü. Atılmış tekerlekler, alüminyum oluklar, ziraatçılar tarafından kullanılırken, kayalar ya yolları işaretlemek için ya da güzel bir dizayn olsun diye boyandı ve bu somut ticari figürlerin yanı sıra vagon tekerlekleri ve süt kutuları çimenlik alana süs olarak yerleştirildi. Griebel bu evlerin yapılarını inceledikten sonra burada ikâmet eden insanlarla da konuştu. Konuştuğu kişilerin çoğu bahçelerini kişisel zevklerine göre düzenlediklerini söylediler. Bu kişilerin evlerin inşasında herhangi bir katılımları olmamıştı, ancak kendi bahçe düzenlenmelerini yaptılar. Bu bahçe düzenlemeleri kişisel olmalarının yanında etraflarında oturan diğer kişileri gözlemleyerek ve onların fikirlerinden esinlenerek oluşturuldu. Bazı bahçe düzenlemeleri dikkat çekiciydi. Griebel onlara bahçelerini düzenlerken nelerden esinlendiklerini sordu. Örneğin; Nellie Plitt bahçesini kendi heykeliyle süslemişti. Bu heykel; cam, ayna ve çanak çömlek kullanılarak yapılmıştı ve piramit gibi yükselen üç katmandan oluşmaktaydı.

“Plitt der ki “bunu gördüğümde” “ve ben de aynıından bir tane yapacağım”. Hoşuma gitmişti. Plitt’e öldüğünde beni bununla birlikte gömün dedim. Gerekli malzemeleri topladıktan sonra bu heykeli yapmak üç ayımı aldı. Yol kenarlarından bile malzeme topladım. Daha çok ayna koymak istedim. Ama bulamadım.

İlk tabakayı kül bloklarıyla ve çamurla yaptım. En üstüne küçük bir fıçı koydum. İçini çimentoyla doldurdum. Çimento kuruyunca fıçıyı kesip üzerinden çıkardım.”

Bu heykel, o bölgede Griebel’in gözlemlediği süslemelerin içinde en yenilikçi olanıydı, ancak Plitt’in bahçeyi düzenlerken kullandığı ticari ürünlerin geri dönüşümlü olması, bölgedeki diğer bahçelerin genel süsleme teknikleriyle benzerlik göstermişti.²⁶

Yeni çalışma ortamları aynı zamanda yeni maddi kültür oluşumlarına imkan verir. Bunlar, iş ortamlarını alayıcı bir şekilde yeren çizgi filmler, küçük notlar ve duyurulardır. Bunlar ustalık gerektirmezler, ancak mekanik olarak çoğaltılırlar. Çeşitlilik ve tekrarlanma özelliği gösteren bu ürünler üzerindeki resimlerin altında daha çok bürokrasiyi ve tarafsız hizmet anlayışına yönelik duygular yer alır. Bir örnekte; gülen şişman bir figür üzerinde “Ne Zaman İstersin?” yazar. Bu figür, resmi olarak onay içermez. Ancak bu figür eyaletteki tüm dükkânlarda ve ofislerde kolaylıkla bulunur. Bu nesnelere kopyalanır, duvara asılır ya da bireysel olarak iş yerlerinde dolaştırılır. Masa başı çalışılan iş ya da halka hizmet veren bir sektör olarak tanımlanan, görüntüde yoğunluğun çok olduğu bir mekânda, objeler çalışanlar arasında sessiz bir iletişim kurulmasını sağlar. Bu tür nesnelere kullanımı ile resmi kültür teknolojisi ve gayri resmi sosyal bir yorum yapılır. İş yerindeki endişeli ümitler ve gerginlikler bu nesnelere vasıtasıyla anlaşılabilir. Bir karikatürde tuvalette oturan bir karakterin üzerinde “Evrak işleri bitmediği sürece iş bitmiş sayılmaz” yazısı yazar. Bu karikatür bürokrasi hakkında bir eleştiridir ve bürokrasi ile ilgili kaygıyı yansıtır. Mizah yoluyla gayri resmi olarak tuvaletlerde

bile bürokratik prensiplerin uygulanmadığı vurgulanır. Bu karikatür, çok fazla angarya iş yapan birçok hizmet çalışanının duygularını ifade etme görevi üstlenir.

Halk nesnelere kültürel çalışmalara farklı boyutlar kazandırır. Günümüz dünyasında, eskiden kalma halk nesnelere doğada bölgenin tarihini ve değişimini gösteren nesnelere olarak varlıklarını sürdürürler; bununla birlikte yeni halk nesnelere modern kültürel mekânlarda ortaya çıkarlar. Halk nesnelere geçmiş tanıtmakta somut kanıtlar sağlarlar; günümüz insanların değişen inançlarına ve geleneklerine yönelik görülebilir kanıtlar sunarlar. Nesneleredeki keşfedilen kalıplar ve günlük yaşamın teknik aşamaları dünyamızın temelinde yatan gizli davranışların açığa vurulmasına; hatta belki de toplumun gidişatına ve gelecekte varacağı noktayı gözlemlememize yardımcı olurlar. Davranışlar ve sözcükleri katarak nesnelere çalışmak yaşayan bir insan uğraşının resmini yansıtır.

Konuyla İlgili Önemli Kaynaklar

Bazı makalelerden oluşan eserlerde halk nesnelere yönelik araştırmalar bulunmaktadır. Bunların en yenisi Simon J. Bronner'in *American Material Culture and Folklife* (Ann Arbor, Mich.; UMI Research Press, 1985) adlı çalışmasıdır. Şu iki eski antolojide de bu tür araştırmalar mevcuttur: Don Yoder'in *American Folklife* (Austin, Tex.: University of Texas Press, 1976) ve Austin Fife'in *Forms Upon the Frontier: Folklife and Folk Arts in the United States* (Alta Fife, 1969). Richard M. Dorson tarafından yazılan *Folklore and Folklife: An Introduction* (Chicago: The University Press, 1972) adlı eserde halk zanaatı, mimarisi, sanatı, mutfağı ve giyim-kuşamı ilgili makaleler bulunmaktadır. Maddi kültür

ile ilgili Thomas Schlereth tarafından yazılan iki çalışma ise şunlardır: *Material Culture: A Research Guide* (Lawrence, Kan.: University Press of Kansas, 1985) ve *Material Culture Studies in America* (Nashville, Tenn.: American Association for State and Local History, 1982).

Maddi Kültür çalışmaları konusunda bir sentezden çok alan araştırması özelliğine sahip çeşitli araştırmalar da mevcuttur. Bunlar arasında en önemlisi coğrafya ile halk yaşamını birleştiren, Henry Glassie'nin *Pattern in the Material Folk Culture of the Eastern United States* adlı çalışmasıdır (Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1968). Sosyal yapıya odaklanan diğer bir çalışma da Simon J. Bronner'in *Grasping Things: Folk Material Culture and Mass Society in America* adlı çalışmasıdır (Lexington, Ky.: University of Press of Kentucky, 1986).

Alan araştırmaları maddi kültürün hem geniş bir alan olduğunu hem de konularının çokluğunu gösterirler. Tarih ve psikolojiyi birleştirerek tek bir usta üzerinde yapılan alan araştırmasına odaklanan bir çalışma Michael Owen Jones tarafından *The Hand Made Objects and Its Maker* olarak yayınlanmıştır (Berkeley, Cal.: University of California Press, 1975). Henry Glassie'nin *Folk Housing in Middle Virginia: A Structural Analysis of Historic Artifacts* adlı çalışması, tek bir bölgede 18. yüzyılda yapılmış olan yapıların "gramer" yapılarını ortaya koyar (Knoxville, Tenn.: University of Tennessee Press, 1975). Bu kitaptaki bölümlerden biri olan *Chain Carvers: Old Men Crafting Meaning* adlı bölümde Simon J. Bronner zincir oymacılarından söz eder (Lexington, Ky.: University Press, 1985). Allan I. Ludwig *Graven Images: New England Stonecarving and Its Symbols, 1650-1815* adlı çalışmasında taş usta-

lardan söz eder (Middletown, Conn.: Wesleyan University Press, 1966). Peter Benes'in *The Masks of Orthodoxy: Folk Gravestone Carving in Plymouth County, Massachusetts, 1689-1805* adlı çalışması da mevcuttur (Amherst, Mass.: University of Massachusetts Press, 1977).

Maddi kültürün modern hayata yansımalarına yönelik çeşitli araştırmalar da mevcuttur. Bahçe sanatı ve geri dönüşüm ile ilgili Verdi Greenfield tarafından *Making Do or Making Art: A Study of American Recycling* adlı bir araştırma yapılmıştır (Ann Arbor, Mich.: UMI Research Press, 1985). Daniel Franklin Ward'ın *Personal Places: Perspectives on Informal Art Environments* adlı çalışması bu türe örnek bir diğer çalışmadır. Alan Dundes ve Carl Pagter, *Work Hard and You Shall be Rewarded: Urban Folklore from the Paperwork Empire* adlı çalışmalarında fotokopi folklorundan söz ederler (Bloomington, Ind.: Indiana University Press, 1978).

Halk mutfağı, zanaatı, sanatı ve mimarisi ile ilgili makalelerden oluşan çeşitli antolojiler de mevcuttur. Halk mutfağına farklı bakış açılarıyla yaklaşan çalışmalara iki örnek şunlardır: Michael Owen Jones, Bruce Giuliano ve Roberta Krell tarafından yazılan *Foodways and Eating Habits: Directions for Research* (Los Angeles: California Folklore Society, 1983) ve Linda Keller ve Kay Mussel'in *Regional Foodways in the United States* (Knoxville, Tenn.: University of Tennessee Press, 1984). Halk zanaatıyla uğraşan ustaların portrelerini ve alan araştırma notlarını içeren araştırmalar da folklorcular tarafından yapılmıştır. Bunlar arasında Charles Camp'ın *Traditional Craftsmanship in America* adlı çalışması bulunmaktadır (Washington, D.C.: National Council for the Traditional Arts, 1983). Halk sanatı ile ilgili ça-

lışmalar antropologlar, sanat tarihçileri ve folklorcular tarafından yapılmıştır. Bunlara örnek olarak şunlar verilebilir: Ian M.G. Quimby ve Scott T. Swank tarafından *Perspectives on American Folk Art* (New York: W.W. Norton & Co., Inc., 1980) ve John Michael Vlach ve Simon J. Bronner'in *Folk Art and Art Worlds* (Ann Arbor, Mich.: UMI Research Press, 1986). Dell Upton ve John Michael Vlach tarafından yazılan *Common Places: Readings in American Vernacular Architecture* çalışma da halk mimarisinden söz edilir (Athens, Ga.: University of Georgia Press, 1985).

NOTLAR

- 1 Bakınız, Henry Glassie, *Folk Housing in Middle Virginia* (Knoxville, Tenn.: University of Tennessee Press, 1975); Austin Fife, "Stone Houses of Northern Utah," *Utah Historical Quarterly* 40 (1972):6-23.
- 2 (Çev. Notu). 1820'lerden sonra New York'ta ortaya çıkan İkinci Büyük Uyanış olarak kabul edilen İsa Mesih'in *Son Zaman Azizler Kilisesi* ile ilgili inanç.
- 3 (Çev. Notu). Amerika'nın orta-kuzey bölgesinde bulunan eyaletleri kapsayan bir kavramdır. Bu eyaletlerin başında şunlar bulunur: Ohio, Michigan, Indiana, Illinois, Wisconsin, Minnesota, Iowa.
- 4 (Çev. Notu). Amerika Birleşik Devletleri'nin kuzeydoğu bölgesine verilen addır. Bu bölgedeki eyaletler şunlardır: Boston, Vermont, Maine, Connecticut, Massachusetts, New Hampshire, Rod Island.
- 5 J.E. Spencer, "House Types of Southern Utah," *Geographical Review* 35 (1945): 444-57; Richard V. Francaviglia, "The Mormon Landscape: Definition of an Image in the American West," *Proceedings of the Association of American Geographers* 2 (1970): 59-61; Allen G. Noble, "Building Mormon Houses: A Preliminary Typology," *Pioneer America* 15 (1983): 55-66
- 6 (Çev. Notu). Amerika Birleşik Devletleri'nin Arizona, New Mexico ve Utah eyaletlerinde yaşayan ve kendi dillerini konuşan Kızılderili halkı.
- 7 Bakınız, Alan Dundes, "Thinking Ahead: A Folkloristic reflection of the Future Orientation in American Worldview," in *Interpreting Folklore* (Bloomington, Ind.: Indiana University Press, 1980), 69-85; Michael Owen Jones, "The Study of Folk Art Study: Reflections on Images," in *Folklore Today* ed. Linda Degh, Henry Glassie, and Felix J. Oinas (Bloomington, Ind.: Rese-

- arch Center for Language and Semiotic Studies, Indiana University, 1976), 291-303; Lewis Henry Morgan, *Ancient Society: Or researches in the Lines of Human Progress from Savagery through Barbarism to Civilization* (Gloucester, Mass.: Peter Smith, 1974 (1877)).
- 8 (Çev. Notu). 16. ve 17. yüzyıllarda ortaya çıkan bir Protestan doktrin ve ibadet şekli.
- 9 (Çev. Notu). Hıristiyanlıktaki teslis anlayışını reddeden ve "Tanrının Birliği"ni vurgulayan inanış.
- 10 (Çev. Notu). 18.Yüzyılda İngiltere'de John Wesley'in öğretilerinden ortaya çıkan bir mezhep.
- 11 Bakınız, Alan I. Ludwig, *Graven Images* (Middletown, Conn.: Wesleyan University Press, 1966); Peter Benes, *The Masks of Orthodoxy* (Amherst, Mass.: University of Massachusetts Press, 1977); James Deetz, *In Small Things Forgotten* (Garden City, N.Y.: Anchor Press, Doubleday, 1977), 64-90; James Deetz and Edwin S. Dethlefsen, "Death's Head, Cherub, Urn and Willow," in *Material Culture Studies in America*, ed. Thomas Schlereth (Nashville, Ten.: American Association for State and Local History, 1982), 195-205; James Higiya, "American Gravestones and Attitudes Toward Death: A Brief History," *Proceedings of the American Philosophical Society* 127 (1983): 339-63.
- 12 "Carpenter Gothic" Güney Amerika'da daha çok ev yapan marangozların, Gotik Revival tarzı evler üzerinde tahta eklemeler ve süslemelerle oluşturdukları mimari bir tarz.
- 13 Alan E. Mays, "The Welded Chain Mailbox Support: A Study in Material Culture" (Typescript, Pennsylvania State University, Harrisburg, Folklore Archives, 1985).
- 14 (Çev. Notu). İncil'de kendi kişisel deneyimi olmadan inanma konusunda şüphe üzerine anlatılan bir epizot.
- 15 William Clements, "the Chain on the Tombstone," in *Indiana Folklore: A Reader*, ed. Linda Degh, (Bloomington, Ind.: Indiana University Press, 1980), 258-64.
- 16 Fife, 6.
- 17 Gary Alan Fine, "The Kentucky Fried Rat: legends and Modern Society," *Journal of the Folklore Institute* 17 (1980): 222-43.
- 18 (Çev. Notu). 18. sonları ile 19. yüzyılın başında ortaya çıkan ve daha çok Kuzey Avrupa ve Amerika'da görülen mimari akım.
- 19 (Çev. Notu). 1890 yıllarda Amerikan milliyetçiliğini ve klasik mimari tarzına dönüşü vurgulayan 20. yüzyıl Amerika'sında standart hale gelen mimari bir akım.
- 20 (Çev. Notu). Harman savurmakta kullanılan çatal şeklindeki tarım aleti
- 21 (Çev. Notu). Yahudi siyasi topluluk
- 22 Teddy Griffith, "A Heritage of Stone in Willard," *Utah Historical Quarterly* 43 (1975): 286-300.
- 23 David Shuldiner, "The Art of Sheet Metal Work: Traditional Craft in a Modern Industrial Setting," *Southwest Folklore* 4 (1980):37-41; Bruce Nickerson, "Ron Thiesse, Industrial Folk Sculptor," *Western Folklore* 37 (1978):128-33; Yvonne R. Lockwood, "The Joy of Labor," *Western Folklore* 43 (1984):202-11. Bakınız, Robert S. McCarl, "The Production Welder: Product, Process, and the Industrial Craftsman," *New York Folklore Quarterly* 30 (1974): 243-53; C. Kurt Dewhurst, "The Arts of Working: Manipulating the Urban Work Environment," *Western Folklore* 43 (1984): 192-202.
- 24 Bakınız, Don Yoder, "Sauerkraut in the Pennsylvania Folk Culture," *Pennsylvania Folklife* 12 (1961), 56-69; idem "Historical Sources for American Traditional Cookery: Examples from the Pennsylvania German Culture," 20 (1971): 16-29. Turtle soup consumption is documented in Simon J. Bronner, *Grasping Things: Folk Material Culture and Mass Society in America* (Lexington, Ky.: University Press of Kentucky 1986), 160-78.
- 25 Bakınız, Thomas Schlereth, "It Wasn't That Simple," *Museum news* 56 (1978):36-44; Ormond Loomis, "Folk Artisans Under Glass: Practical and Ethical Considerations for the Museum," in *American Material Culture and Folklife*, ed. Simon Bronner (Ann Arbor, Mich: UMI Research Press, 1985), 193-99; J. Geraint Jenkins, "The Use of Artifacts and Folk Art in the Museum," in *Folklore and Folklife: An Introduction*, ed. Richard M. Dorson (Chicago: The University of Chicago Press, 1972), 497-516; Howard Wight Marshall, "Folklife and the Rise of American Folk Museums," *Journal of American Folklore* 90 (1977): 391-413; Jay Anderson, *Time Machines* (Nashville, Tenn.: American Association for State and Local History, 1984).
- 26 Helen Bradley Griebel, "Worldview on the Landscape: A Regional Yard Art Study," *Pennsylvania Folklife* 36 (Autumn 1986): 39-48.

MİLLÎ FOLKLOR

Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi
Yayın İlkeleri

Genel İlkeler: 1989 yılında yayın hayatına başlayan Millî Folklor, Bahar, Yaz, Güz ve Kış sayıları olarak yılda dört defa Mart, Haziran, Eylül ve Aralık aylarında yayımlanır. İki yılda bir cilt oluşturulur ve ikinci yılın son kış sayısına dizin konulur. Üye ve ilgililerine yayım tarihini izleyen 20 gün içinde gönderilir. Bir yıl önceye ait “öz”lü makalelerin tamamı, bir yılı doldurmayanların ise Türkçe ve ikinci dildeki özetlerin yer aldığı birinci sayfaları <<http://www.millifolklor.com>> adresinden ücretsiz okunabilir. “Öz”lü olmayan yazılarda erişim sınırı bulunmamaktadır.

Amaç: a) Türkiye ve Türk dünyasındaki Halkbilimi ve Somut Olmayan Kültürel Miras (SOKÜM) çalışmalarını Kültür Araştırmaları yöntemleriyle yayımlamak, bu alandaki çalışmalarını yerelden ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeye taşımak, b) Dünyadaki halkbilimi ve SOKÜM çalışmalarını izlemek c) Halkbilimi, etnoloji ve antropoloji çalışmalarının ve SOKÜM’ün Korunması Sözleşmesi’nin hedeflerinin kuramsal ve yöntemsel gelişimine katkı sağlayacak her türlü çalışmayı –Türkçe (Latin harfli olmak kaydıyla diğer Türk lehçeleri) veya Latin harfli uluslararası dillerden birinde (Fransızca, İngilizce veya İspanyolca) yayımlamak.

Konu: Türkiye ve Türk dünyasındaki araştırmaya, incelemeye veya derlemeye dayanan halkbilimi, etnoloji ve antropoloji ve SOKÜM konuları ve bunlarla ilgili her türlü kuram ve yöntem sorunlarına Kültür Araştırmaları kapsamında yer veren yazılar ve halkbilimi alan, yöntem ve kuramlarıyla bütünlüklü bir şekilde ilişkilendirilen Disiplinler Arası çalışmalar. (Halkbiliminin de incelediği herhangi bir konuyu başka bir disiplinin amaç, yöntem ve kuramlarına göre ele alan ve disiplinler arası özellik taşımayan yazılar konu kapsamımız dışındadır.)

İçerik: a) Alanında bir boşluğu dolduracak, araştırmaya dayalı özgün makaleler b) Alanın gelişimine katkı sağlayacak tanıtım ve eleştiri yazıları c) Türk kültürü, halkbilimi, etnoloji, antropoloji ve SOKÜM çalışmalarına kuramsal ve yöntemsel açıdan katkı sağlayacak çeviri yazıları ç) Alandan veya yazılı kaynaklardan yapılan derlemeler.

Daha Önce Yayımlanmamış Olma: Millî Folklor’da yayımlanacak yazılarda daha önce

hiçbir yerde yayımlanmamış olma şartı aranır. Bilimsel bir toplantıda sunulmuş bildiriler yayımlanmış olarak kabul edildiğinden Millî Folklor’da yayımlanamaz. Bir yazarın aynı yıl içinde en fazla iki “öz”lü yazısı yayımlanabilir. Aynı yazarın birinci yazısı yayımlanmadan ikinci yazısının inceleme süreci başlatılmaz.

Gelen Yazıların Değerlendirilmesi: Yayımlanmak üzere gönderilen yazılar öncelikle Editörlük Birimi tarafından amaç, konu, içerik ve yazım kuralları açısından incelenir. Bu yönleriyle uygun bulunanların yazar adları gizlenir ve Yayın Kurulu üyelerinin görüşü doğrultusunda, bilimsel bakımdan değerlendirilmek üzere, alanında eser ve çalışmalarıyla kabul görmüş iki hakeme gönderilir. Hakemlere gönderme aşamasında yazarlardan “Hakemlik Ücreti” alınır ve hakemlere inceleme sonunda “İnceleme Ücreti” ödenir. Hiçbir şekilde hakemlere yazar adı gönderilmez, yazarlara hakem adı açıklanmaz. Hakem raporları iki yıl süreyle saklanır. Hakem raporlarından biri olumlu, diğeri olumsuz olduğu takdirde, yazı üçüncü bir hakeme gönderilebilir ve/veya Yayın Kurulu nihai kararını raporlar üzerinden verebilir. Yazarlar, hakemlerin ve Yayın Kurulu’nun eleştiri, öneri ve düzeltme taleplerini dikkate alırlar. Katılmadıkları noktaları gerekçeleriyle birlikte ayrı bir rapor hâlinde Yayın Kurulu’na sunabilirler. Yayım kararı verilen yazılar sıraya konulur ancak editörlük, dosya hazırlama, güncellik, gereklilik gibi dergiciliğe bağlı birçok nedenle kimi değişiklikler yapılabilir. Hakemlik süreçlerini tamamlamış ve yayımına karar verilmiş olsa bile hiçbir yazı için “yayımlanacaktır” içerikli yazı verilmez. Dergide yayımlanmasına karar verilen yazıların son biçimi yazara gönderilir ve onayı alındıktan sonra yayımlanır.

Genel Kurallar: Makalelerde uyulması gereken genel kurallar şunlardır:

A) Başlık: 12 kelimeyi geçmemeli, bold ve büyük harflerle yazılmalı ve ikinci dildeki karşılığı küçük harflerle başlığın altında yer almalıdır. (Makale Türkçe veya Latin harfli Türk lehçelerinden birinde ise ikinci dil Fransızca, İngilizce veya İspanyolca, makale Türkçe ve Latin harfli Türk lehçelerinin dışındaki bu üç dilden birinde ise ikinci dil Türkçe olacaktır.)

B) Yazar Adı: Başlığın altına yazılmalı, görev unvanı, kurum adresi ve e-posta bilgileri bir yıldızla soyadına ilintilendirilerek, ilk sayfanın altında verilmelidir.

C) Öz ve Anahtar Kelimeler: Öz ve Anahtar Kelimeler: Öz en az 250 (İki Yüz Elli) kelime ve yazının özünü verecek tarzda hazırlanmalıdır. Öz içinde kaynak, şekil, çizelge, nota vb. bulunmamalıdır. Özün hemen altında beş anahtar kelime verilmelidir. Anahtar Kelimelerin makalenin içeriğini doğru bir biçimde sunmasına dikkat edilmelidir. Öz ve Anahtar Kelimeler Türkçeve ikinci dilde hazırlanmalıdır.

Ç) Makale Metni: Yazılar bilgisayarda 2 satır aralıkla ve 12 punto yazılmalı, Türkçe ve İngilizce özlere dâhil ortalama 5000 (Beş Bin) kelimeyi geçmemeli ve özgün olmalıdır. Özlü makalelerde yazarın görüşlerini içeren kısımlar %70'ten az ve alıntı oranı % 30'dan fazla olmamalıdır. Yazılar, MS Word programında ve Times New Roman veya Arial yazı karakteri ile yazılmalıdır. Makale, giriş bölümüyle başlamalı, burada yazının hipotezi ortaya atılmalı, gelişme bölümü (ara ve alt başlıklarla desteklenebilir) veri, gözlem, görüş, yorum ve tartışmalardan oluşmalı, Sonuç bölümünde varılan sonuçlar, önerilerle desteklenerek açıklanmalıdır.

D)Kaynak Gösterme: Kaynak göstermede kesinlikle dipnot kullanılmamalıdır. Metin içinde (Elçin 1988:8) yazarın aynı yıl yayımlanan birden fazla eseri kaynak gösterilmişse (Elçin, 1988a, Elçin 1988b...) birden fazla kaynağa atıfta bulunuluyorsa (Köprülü 1940, Kaplan 1974, Elçin 1988), çok yazarlı yayınlarda ilk yazar adı (Kaplan vd. 1975), görülmeyen bir yayın kaynak gösteriliyorsa (Raglan 1973, Ekici 1988'den) sözlü kaynak kullanılıyorsa kaynak kişi bilgileri Adı, Soyadı, Görüşme Tarihi ve Yeri bilgilerini içermelidir.

E) Kaynakça: Makale metninin sonunda, yazarların soyadına göre alfabetik olarak yazılmalıdır. Bir yazarın birden fazla yayını olması hâlinde, yayımlanış tarihine göre, bir yazara ait aynı yılda basılmış yayınlar var ise (1980a, 1980b) şeklinde gösterilmelidir.

Kitap: Gazete, dergi, ansiklopedi, antoloji, roman, oyun ve film gibi yapıtlar ile öykü ve şiir kitapları "uzun yapıt" sayılır ve künyede eğik yazı ile gösterilir. Basılmış tezler de bu kategoriye girer.

Bir yazar: Tek yazara ait yapıtların künyesi şu şekilde gösterilir. Kullanılan kaynaktan yapıtın yayımlandığı şehir belirtilmiyorsa, künyede bu bilginin bulunması gereken yerde Yyy (yayın yeri yok), yayımlandığı yer belirtilmemişse yy (yayımcı yok), yayımlandığı tarihe ilişkin bilgi yer almıyorsa ty (tarih yok) kısaltmaları kullanılır.

Oğuz, M. Öcal. Somut Olmayan Kültürel Miras Nedir?. Ankara: Geleneksel Yayınları, 2009.

Koz, M. Sabri, haz. Nasreddin Hoca Kitabı. İstanbul: Kitabevi Yayınları, 1999.

Reichl, Karl. Türk Boylarının Destanları: Gelenekler, Şekiller, Şiir Yapısı. Çev. Metin Ekici. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2002.

Hobsbawm, Eric ve Terence Ranger, der. Gelenegin İcadı. (çev. Mehmet Murat Şahin) İstanbul: Agora Kitaplığı, 2006.

İki (ya da üç) yazar: İki (ya da üç) yazara ait yapıtların künyesi şu şekilde gösterilir:

Altun, Şafak ve Cenk Sarıoğlu. Türk Popüler Tarihinde İlkler. İstanbul: Alfa Yayınları, 2006.

Üçten fazla yazar: Üçten fazla yazara ait bir kitabın künyesinde ya bütün yazar adları kitaptaki sırasıyla verilir ya da ilk yazar adından sonra ve diğer. ifadesi kullanılır.

Oğuz, M. Öcal ve diğer. Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 1. Ankara: Geleneksel Yayınları, 2006.

Makale vd.: Tek tek şiir, öykü, makale, kitap bölümü, mektup, konferans, konuşma, söyleşi ve kişisel görüşme "kısa yapıt" sayılır ve başlıkları çift tırnak içinde yazılır. Ansiklopedi maddelerine yapılan göndermelerde madde adı ansiklopedide yer aldığı gibi yazılır (ör. "Özlü, Tezer"). Söyleşilerin ve yayımlanmamış tezlerin künye bilgileri aşağıdaki örneklerdeki gibi verilir.

Düzgün, Dilaver. "Âşıklık Geleneginin Değişim ve Dönüşüm Sürecinde Barış Manço Olgusu". Millî Folklor 84 (Kış 2009): 42-51.

Özkan, Tuba. "Bey Böyrek Anlatılarının Kahramanın Yolculuğu Açısından İncelenmesi". Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, 2006.

Güzel, Abdurrahman. "Prof. Dr. Abdurrahman Güzel İle Söyleşi". Söyleşiyi yapan: Tuba Saltık Özkan. Millî Folklor 68 (Kış 2005): 13-17.

Aynı Yazara Ait Birden Fazla Yapıt: “Seçilmiş Bibliyografya”da aynı yazarın birden fazla yapıtına yer verildiğinde yapıt adları tarih sırasına göre değil alfabetik sıraya göre listelenir. Böyle durumlarda yazar adı ve soyadı tekrar edilmez; bunun yerine (— . şeklinde) yan yana iki uzun çizgi ve bir nokta koyulur; ardından yapıt adı ve diğer bilgiler verilir. Aşağıdaki örnek izlenmelidir.

Günay, Umay. Türklerin Tarihi. Ankara: Akçağ Yayınları, 2006.

— . Türk Kültürüne Eleştiri. Ankara: Akçağ Yayınları, 2009.

Elektronik Ortamdaki Metinler: Elektronik ortamdaki metinlerin kaynak olarak gösterilmesinde, güvenilirlik açısından, yazarı, başlığı ve yayım tarihi belirtilmiş olanlar tercih edilmelidir. Künye bilgileri şu sırayı izler: yazar adı; metnin başlığı; varsa kaynağın tarihi; erişim tarihi; sitenin adresi. Aşağıdaki örnek izlenmelidir.

Temelkuran, Ece. “Geleneksiz Kadınlar” (06 Ekim 2006) 16 Şubat 2010.

<<http://www.milliyet.com.tr>>

Ses ve Görüntü Kayıtları: Ses ve görüntü kayıtlarına yapılan göndermelerin künye bilgileri yazılırken, katkısı öne çıkarılacak kişinin (yönetmen, senarist, oyuncu, yazar, besteci, şarkıcı, vb.) soyadı ve adından sonra yapıtın başlığı, katkısı bulunan diğer kişi ya da kurumlar, formatı (plak, videokaset, VCD, DVD, vb.) ve yayım ya da dağıtım bilgileri verilir.

Akay, Ezel, yön. Karagöz Hacivat Neden Öldürüldü?. Sen. Ezel Akay, Levent, Kazak. Oyun. Beyazıt Öztürk, Haluk Bilginer, ve diğer. DVD. Özen Film, 2006.

Yabancı Dillerdeki Yayınlar: Türkçe dışındaki kaynakların künyelerinde, editörü, çevirmeni, cilt ve baskı sayısını gösteren ifadeler Türkçeleştirilir. Şehir adlarının Türkçe kullanımlarına yer vermeye özen gösterilir (ör. Londra).

F) Dipnot: Kaynak gösterme dışında kalan ve makalenin ana konusu ile dolaylı bağlantısı olan açıklamalar, birden başlayarak dipnot kullanmak suretiyle yapılabilir. Dipnotlar, makaleden sonra ve kaynakçadan önce topluca yer almalıdır ve 10 punto yazılmalıdır.

G)Yazıların Gönderilmesi: Yukarıda belirtilen ilkelere uygun olarak hazırlanan yazılar, gelenekselyy@yahoo.com adresine gönderilir. Eğer editörlük ve hakemler tarafından düzeltme istenmiş ise, yazar düzeltmelerin yapıldığı yeni biçimi aynı adrese en geç bir ay içinde gönderir. Aksi durumda yayından vazgeçtiği değerlendirilerek yayım süreci sonlandırılır.

H) Editörlük Düzeltmeleri: Yayım aşamasında esasa yönelik olmayan küçük düzeltmeler Editörlük birimi tarafından yapılabilir. Bu düzeltmelerde TDK Yazım Kılavuz ve Sözlükleri esas alınır.

I) Telif Hakkı: Yayınlanan yazıların telif hakkı Millî Folklor Dergisi'ne devredilmiş sayılır. Yazıların düşünsel ve bilimsel, çevirilerin ise hukukî sorumluluğu yazarlarına/çevirmenlerine aittir. İki ve daha fazla yazarlı yazılarda yazının telif sorumluluğu birinci yazara aittir. Dergide yayımlanan yazı ve fotoğraflar kaynak gösterilerek alınabilir.

MİLLÎ FOLKLOR

An international and Quarterly Journal of Cultural Studies

The publication principles information

for the contributors

General Principles: As an International Folklore Journal, *Millî Folklor*, has been issued as a quarterly journal published as Spring, Summer, Fall and Winter issues. The issues of every two years form a volume. In the end of every two years an index of published articles is prepared, and added to the Winter issue. The journal has been mailed to its members and interested people within following twenty days of its publication. The

articles which were published before one year can be read online for free on <<http://www.millifolklor.com>> website, other articles' only abstracts are published on the website.

Objectives: a) Publishing the folklore and intangible cultural heritage (ICH) research and scholarly studies in Turkey and other Turkic countries within the “cultural studies” methods, and also elevate these studies from local level to national level and from

national level to regional and international level, b) Closely follow up the scholarly works on folklore and intangible cultural heritage, c) Publishing any kinds of scholarly articles on folklore and ICH which contribute theoretical and methodic perspectives for folklore and the Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage -in Turkish (or other Turkic dialects as long as they are written in Latin script), or in a language that is commonly used as the language of international journals (French, English and Spanish).

Subjects: The articles may deal with any subject matter ranging from field collecting, evaluating and studying materials from the folklore of Turkey and Turkic World, to such issues concerning specifically folklore and ICH theories and methods within the cultural studies context.

Content: a) Original research articles that are based upon a research and filling a gap in their field of study, b) Reviews that introduce and criticize new works, and contribute to the development of field of study, c) Literary translations of the articles on folklore which shed new light on and help the theoretical and methodic development of Turkish culture, folklore and ICH studies, d) Articles that contain material collected directly from oral sources and manuscripts are accepted for publication.

It should be noted that an article submitted for publication in *Milli Folklor* should not have previously been published, the papers presented in scholarly meetings are not accepted for publication either. Only two articles of a writer can be published in the journal in one year.

Evaluation of the Articles Sent for Publication: The articles sent for publication in *Milli Folklor* are first examined by the Editorial Board of the journal in accordance with the articles aim, subject, content and writing styles. The articles found publishable by the Editorial Board are sent for evaluation of two judges who are nationally or internationally recognized by their works and studies in the field of folklore. The Board does not send the names of the authors to the judges, and the judges' reports are kept for two years. If one of the two judges approves and another disapproves the article's publication, the article is sent to a third judge.

The authors should pay attention to the suggestions and correction advice of the judges and Editorial Board. If an author does not share the views of the judges or the Editorial Board, he/she may present a report on the points where he/she does not agree. The articles completing these processes are put in to the publication order. The final copy of the article is sent to the author for approval, within a given time-frame.

General writing Rules: The major rules to be followed in the articles submitted for publication in *Milli Folklor* are listed below:

A)Title: The title of an article should not be more than 12 words, it should be bold, capitalized. If the language of the article is French, English or Spanish the second language of the article should be Turkish. The title's Turkish translation should also be written under the original one, and it should also be bold, but not capitalized.

B) The Name of Author: The author's name should be bold and placed under the title. The professional title should be marked with a star and explained at the bottom of the first page.

C)Abstract: Every article must be submitted with an abstract. The abstract should provide information on the professional aims of the article, and should be between 200 words. The abstract should not include any kinds of bibliographies, figures, notes etc. The author(s) must present five to ten key-words. Key words must exclude words used in the title and choose carefully to reflect the precise content of the paper. The abstract and key words must be both in original language of the article and standard Turkish.

D)The Text of Article: The articles must be typed as 12 punt with 2 spaces. An article should not contain more than 5000 words. It should be written by MS word program, and the chosen characters should be Times New Roman or Arial. An article should begin with an introduction which should include the main thesis of the article, the development part should include observations, interpretations, citations, and discussions, (and may be divided into and supported by subtitles). In the conclusion part, the results should be explained and supported by suggestions.

E) Citations and Bibliography: The MLA (Modern Language Association) citation style is preferred but other scientific citation styles are also accepted.

G)Footnotes: The explanations need to be mentioned other than showing a cited source should be marked by footnotes following from the number one. The footnotes should be placed following the main text of an article and before the bibliography, and they should be written in 10 punt.

H) Submission: An article conforming the above mentioned criteria should be sent

to the gelenekselyy@yahoo.com e-mail address. Following the evaluation of the judges, if some corrections asked from the author, the author needs to send a new copy to same addresses within a month. During the process of publication, minor changes that have nothing to do with the main structure of the article may be made by the Editorial Board.

I) Authors' right: The juridical rights and responsibilities of the published articles and translations belong to the authors/translators.

MİLLÎ FOLKLOR

Revue internationale et trimestrielle d'études culturelles Les principes de publication

Les principes générales : *Millî Folklor* est une revue des arts et traditions populaire et du patrimoine culturel immatériel (PCI) centrée sur la Turquie et les pays qui parlent la langue turque, créée en 1989. Ouverte à la recherche internationale et aux autres disciplines de sciences sociales et humaines, *Millî Folklor* publie les articles des auteurs turcs et étrangers, folkloristes, ethnologues, anthropologues et les chercheurs travaillant sur le PCI. *Millî Folklor*, paraît aux mois de mars (numéro de printemps), juin (numéro d'été), septembre (numéro d'automne) et décembre (numéro d'hiver). Tous les deux ans forment un volume. À la fin de tous les deux ans un index des articles édités est préparé, et ajouté au numéro d'hiver. La revue est expédiée à ses membres et personnes intéressées dans vingt jours de sa publication. Les articles, qui ont été édités, peuvent être lus en ligne du site Web de *Millî Folklor*, <<http://www.millifolklor.com>>

Note à l'attention des auteurs: Les articles peuvent traiter n'importe quels thèmes concernant les arts et traditions populaires et du PCI de la Turquie et des communautés turcophones. La revue peut publier n'importe quels genres d'articles scientifiques sur les arts et traditions populaires et le PCI qui contribuent des perspectives théoriques et méthodiques, en turc (ou d'autres dialectes

tant qu'ils sont écrits en manuscrit latin), ou dans une langue internationale en manuscrits latin (anglais, espagnol et français).

Tout article doit être proposé à la rédaction de *Millî Folklor* sous la forme d'un manuscrit de 5 000 mots dont la version, saisie sur Word, doit être adressée en document attaché (.doc) par le courrier électronique à <gelenekselyy@yahoo.com>. L'auteur veillera à préciser son rattachement institutionnel et ses adresses électronique et postale. Le texte doit être saisi en corps 12 et double interligne (de préférence en Times New Roman ou Arial) sans autre enrichissement typographique que l'emploi de l'italique. Il doit comporter un seul niveau d'intertitres courts, des notes en numérotation continue, l'ensemble des références bibliographiques en fin d'article, ainsi qu'un titre en deuxième langue et un résumé (en deux langues) de 200 mots maximum accompagné de cinq mots clés (en deux langues). Le renvoi aux ouvrages de références dans le texte courant et les notes se fait par la simple mention du nom d'auteur, de la date de parution et, le cas échéant, du numéro des pages citées. Les articles refusés ne sont ni conservés ni retournés.

Les droits et les responsabilités juridiques des articles et des traductions édités appartiennent aux auteurs/aux traducteurs.